

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

INHOUD

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. 2024	2
1. IDENTIFICATIE EN DOELSTELLING	2
1.1 <u>Opdrachtgever</u>	2
1.2 <u>Opdrachtuitvoerders</u>	2
1.3 <u>Coördinatie (organisator ringtesten en technische proef)</u>	2
1.4 <u>Doelstelling</u>	3
1.5 <u>Materialen</u>	4
2. JAARPROGRAMMA 2025	5
2.1 <u>Inhoud</u>	5
2.2 <u>Communicatie</u>	7
2.3 <u>Monsternamen en Analyse</u>	8
2.4 <u>Rapportering</u>	8
2.5 <u>Ruwe data</u>	9
2.6 <u>Verwerking en beoordeling van de resultaten van de ringtest en technische proef OMG (M)</u>	9
2.7 <u>Rapportering van de verwerkte gegevens door de ringtestorganisator</u>	10
3. INSCHRIJVINGSMODALITEITEN	11

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. 2024

Als gevolg van de gestegen personeels- en werkingskosten van VITO zijn we genoodzaakt om de kosten(bijdragen) voor de laboratoria met 3 % te verhogen.

In de mate van het mogelijke verzoeken we de laboratoria om eventuele bestelbonnen ter bevestiging van de inschrijving voor de ringtesten COALLA 2025 rechtstreeks aan team VESPA van VITO (ringtest@vito.be) te bezorgen.

1. IDENTIFICATIE EN DOELSTELLING

1.1 Opdrachtgever

Vlaamse overheid
Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

Contact in verband met de erkenning:
erkenningen.omgeving@vlaanderen.be van de afdeling Gebiedsontwikkeling,
Omgevingsplanning en -projecten

1.2 Opdrachttuitvoerders

Laboratoria die:

- erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodembescherming, volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL; raadpleegbaar via [de milieunavigator](#));
- op vrijwillige basis wensen deel te nemen.

1.3 Coördinatie (organisator ringtesten en technische proef)

VITO
Boeretang 200
2400 Mol

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

Verantwoordelijken:

COR (coördinator van het ringtestschema): Siegfried Hofman

TVP (technisch verantwoordelijk voor de proefobjecten): Chris Vanhoof
(manuele textuurbepaling)

C&A (contactpersoon en administratief medewerker): Toon De Ceuster

MDV (medewerker dataverwerking): Toon De Ceuster

BUM (beoordelaar uitvoering monsternames): Toon De Ceuster, Siegfried Hofman, Johan Vos, Dominique Suys, Cindy Kenis, Arjan Taal

Contactpersoon (inschrijving, instructies, verdeling monsters):

Toon De Ceuster

+32 (0)14/335905

ringtest@vito.be

1.4 Doelstelling

Een uniforme kwaliteitscontrole uitvoeren van de kandidaat-erkende en erkende laboratoria in de discipline bodem deeldomein bodembescherming.

Overeenkomstig artikel 25, eerste lid, 1°, van het VLAREL moet een laboratorium om een erkenning voor een pakket te kunnen bekomen, beschikken over een gunstige beoordeling van VITO, gegeven op basis van de evaluatie van een ringtest of technische proef.

Overeenkomstig artikel 34, §1, van het VLAREL moet het nemen van monsters en het uitvoeren van metingen, beproevingen en analyses waarvoor een laboratorium erkend is op een kwalitatief goede wijze verlopen. Eén van de verplichtingen van een erkend laboratorium is de deelname aan de controle op de kwaliteit van de monsternamen, beproevingen, metingen en analyses waarvoor het laboratorium erkend is, georganiseerd door het Departement Omgeving (artikel 44 VLAREL). Het Departement Omgeving laat zich voor die controle bijstaan door VITO.

De ringtesten en technische proef die in dit kader voorzien zijn dienen in eerste instantie beschouwd te worden als een instrument dat de deelnemende laboratoria toelaat om de kwaliteit van de uitgevoerde analyses op te volgen en aan te tonen. Hierdoor kunnen eventuele afwijkingen opgespoord worden en kunnen hiervoor corrigerende maatregelen getroffen worden. Afwijkingen kunnen onder meer bestaan in het significant minder goed presteren dan de overige erkende laboratoria, het niet voldoen aan bepaalde prestatie-eisen uit de regelgeving,...

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

Van de erkende laboratoria wordt verwacht dat zij bij de ringtest / technische proef de monstername (=technische proef) alsook de analyses (ringtest) uitvoeren zoals dit in routine gebeurt (bijv. met dezelfde monstername apparatuur, geen rapportering van een gemiddelde waarde indien niet gebruikelijk voor routinemonsters, geen strengere criteria voor vrijgave van resultaten van ringtesten, ...). Tijdens audits en/of via het opvragen van ruwe/verwerkte data kan dit steekproefsgewijs geverifieerd worden.

Vrijwillige deelname aan deze ringtesten of technische proef buiten de erkenning is mogelijk, bijvoorbeeld in het kader van de interne kwaliteitszorg.

Het signaleren van algemene methodologische problemen bij de erkende laboratoria.

Verder kunnen de resultaten van de ringtest of technische proef ook aangewend worden om algemene methodologische problemen bij de erkende laboratoria te signaleren. Desgevallend zal het referentielaboratorium de problematiek nader onderzoeken en, eventueel via de werkgroep met de erkende laboratoria, streven naar het optimaliseren van bestaande en/of het ontwikkelen van nieuwe monstername- en/of analysemethoden.

1.5 Materialen

Alle materialen die worden aangeboden in de ringtesten zijn "natuurlijke" landbouwmaterialen in die zin dat geen addities van de te bepalen analyten werden toegevoegd. De te verwachten concentraties zijn dan ook steeds deze die binnen de normale laboratoriumpraktijk verwacht kunnen worden.

Referentiematerialen werden minstens tot op het niveau van de analyseportie gehomogeniseerd.

De grootste bijdrage aan de interlaboratoriumspreiding bij ringtesten inclusief bemonstering wordt verondersteld veroorzaakt te worden door monstername/of monstervoorbehandeling van de door de deelnemers zelf te nemen monsters.

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

2. JAARPROGRAMMA 2025

2.1 Inhoud

Jaarlijks worden voor de verschillende parameters stalen aangeboden en/of monsternames georganiseerd. In onderstaande tabel worden de distributies gegeven die in 2025 georganiseerd worden.

- OMG (T): Manuele textuurbepaling;
- OMG (M): Monstername en analyse van de bodem voor de bepaling van het organisch koolstofgehalte en de pH.

VITO is als organisator van proficiency testen geaccrediteerd volgens de NBN EN ISO/IEC 17043:2010 norm (BELAC-certificaat nr. 045-PT). Het actuele toepassingsgebied van dit certificaat is beschikbaar via <https://emis.vito.be/nl/erkende-laboratoria/ringtesten/accreditatie>. In onderstaande tabel zijn de monsternames/analyses die deel uitmaken van deze accreditatie aangegeven via de code '(B)'. De dataverwerking wordt enkel onder accreditatie gerapporteerd indien de statistische kengetallen op minimum 10 resultaten zijn gebaseerd.

Bij de organisatie van de ringtest kan VITO bepaalde onderdelen, zoals de screening van matrices, de aanmaak van sommige monsters en/of de homogeniteits- of stabiliteitscontrole ervan, uitbesteden. Indien dit gebeurt, wordt hiervoor beroep gedaan op een competente subcontractor en blijft VITO de eindverantwoordelijkheid dragen voor de volledige organisatie van de ringtest / technische proef.

VITO behoudt zich het recht voor om in de loop van 2025 kleine wijzigingen aan te brengen aan de aangeboden parameters en/of distributiedata. Dergelijke wijzigingen zullen steeds voorafgaand aan de ringtest of technische proef meegedeeld worden aan de laboratoria.

Een indicatieve lijst van deelnemers aan de verschillende distributies kan steeds geconsulteerd worden op de websites van respectievelijk VLM en het departement Omgeving. Indien zich minder dan 6 laboratoria aanmelden die erkend zijn of willen worden, zal voor de betreffende parameter geen ringtest georganiseerd worden. Ingeschreven laboratoria worden hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht.

De kostenbijdrage in de kolom 'kostenbijdrage voor erkende laboratoria' in bovenstaande tabel geldt voor alle laboratoria die voor de betreffende monstername en analyse (OC en pH) / bepaling (bodemtextuur) erkend zijn en erkend wensen te blijven.

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

Pakket(ten) - Beschrijving	Distributiedatum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (euro, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers** (euro, excl. BTW)	rsdpa _{min}
OMG (M) Monsternamen van bodem met bepaling van organische koolstof (B)* en zuurtegraad (B)*, i.e. D2 (COALLA)	12/03/2025	462,00***	924,00	2% (pH ⁺) 1% (pH ⁺⁺) 5% (OC)
OMG (T1) Bodemanalyses: Manuele textuurbepaling (verplichte deelnemers ⁺⁺⁺), i.e. D3 (COALLA)	25/06/2025	179,00****	358,00	NVT

+ vaste kost per labo voor inschrijving Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming (COALLA 2025)	172,00	344,00
--	--------	--------

* Het symbool '(B)' in bovenstaande tabel geeft de monsternamen/analyses aan die deel uitmaken van de accreditatie van VITO als organisator van proficiency testen volgens de NBN EN ISO/IEC 17043:2010 norm (BELAC-certificaat nr. 045-PT). De dataverwerking wordt enkel onder accreditatie gerapporteerd indien de statistische kengetallen van de parameter op minimum 10 resultaten zijn gebaseerd.

** Bij een eerste deelname voor een pakket om de erkenning voor het laboratorium te behalen is de ringtest of technische proef gratis.

*** Een kostenbijdrage van € 69,00 (i.p.v. € 462,00) is hier van toepassing indien uw laboratoria reeds heeft ingeschreven in het kader van de erkenning als laboratorium voor de Vlaamse Landmaatschappij. Inschrijving is evenwel noodzakelijk.

**** Kostenbijdrage voor de eerste deelnemer van een labo dat reeds erkend is voor dit pakket; elke volgende deelnemer van het erkend labo betaalt € 115,50 voor de manuele textuurbepaling. Indien een labo bijvoorbeeld met 4 personen deelneemt aan de ringtest voor de manuele textuurbepaling dan betaalt het labo € 179,00 + 3 x € 115,50 = € 525,50.

+ pH veldmonster

++ pH referentiemonster

+++ Uitvoerders opgenomen in de erkenning moeten niet langer elk jaar deelnemen aan de ringtest maar worden op naam opgeroepen door VITO

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

Laboratoria die erkend willen worden door het Departement Omgeving of die een uitbreiding van hun huidige erkenning wensen, kunnen in 2025 gratis deelnemen aan de ringtest en/of technische proef op voorwaarde dat ze nog niet eerder gratis deelgenomen hebben voor de betreffende pakketten en dat ze hun intentie tot het behalen van de erkenning voor de betreffende pakketten bevestigen aan VITO (ringtest@vito.be).

Laboratoria die vrijwillig deelnemen, bv. in het kader van interne kwaliteitszorg, dienen de volledige kosten te betalen, zoals weergegeven in de kolom 'kosten voor overige deelnemers'. De volledige kosten zijn eveneens van toepassing voor laboratoria die met het oog op het bekomen of uitbreiden van de erkenning in 2025 of eerder reeds gratis deelgenomen hebben voor de betreffende pakketten, maar de erkenning nog niet behaald hebben op de datum van de distributie van de ringtestmonsters of organisatie van de technische proef in 2025.

Bij annulering van de deelname aan één of meerdere pakketten op minder dan 10 werkdagen vóór de distributiedatum, blijft het laboratorium de kosten volgens bovenstaande tabel verschuldigd.

2.2 Communicatie

Uiterlijk een week vóór de distributiedatum zullen de ingeschreven laboratoria via e-mail verwittigd worden dat gedetailleerde informatie inzake de distributie kan geconsulteerd worden in de webapplicatie 'Robin'. Deze informatie omvat een brief met algemene instructies i.v.m. de ringtest / technische proef (locatie waar de ringtest / technische proef plaatsvindt, de uit te voeren monsternamen(s), te analyseren monsters, toe te passen analysemethoden, uiterste datum voor indienen van de resultaten, ...).

De individuele testen voor de manuele textuurbepaling gaan door op het VITO-domein (Boeretang 200, 2400 Mol).

Voor wat de monsternamen bodem betreft dient het labo ervoor te zorgen dat over de jaren heen, alle staalnemers op regelmatige basis (zullen) deelnemen aan deze ringtest / technische proef.

Eventuele problemen m.b.t. de monsters die pas vastgesteld worden bij aankomst in het laboratorium of bij het in opwerking nemen (bv. glasbreuk, lekkage, abnormaal uitzicht of gedrag van het monster, ...) dienen onmiddellijk aan VITO (ringtest@vito.be) gemeld te worden. Gevraagd wordt om aan de mail, die hiervoor naar VITO gestuurd wordt, foto's toe te voegen die de eventuele problemen duidelijk illustreren.

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

2.3 Monsternamen en Analyse

De toe te passen methoden voor monsternamen en analyse zijn vastgelegd in het compendium voor de monsternamen, meting en analyse in het kader van bodembescherming (BOC). De actuele versie kan steeds geraadpleegd worden op de website <https://emis.vito.be/nl/erkende-laboratoria/bodembescherming-gop/compendium-boc>

Vrijwillige deelnemers zijn niet verplicht de BOC-methoden toe te passen. We vragen wel om, wanneer wordt afgeweken van de BOC-methoden, dit te melden bij de rapportage van de resultaten om interpretatie van de invloed hiervan toe te laten.

Indien voor een welbepaalde parameter geen methode in het BOC voorhanden is, wordt verwezen naar de methoden en de volgorde zoals ze in artikel 45, §2, van het VLAREL zijn opgesomd.

2.4 Rapportering

De laboratoria dienen hun resultaten te rapporteren via een elektronisch invulformulier, dat ten laatste op de dag van de distributie ter beschikking wordt gesteld in 'Robin'. Het ingevulde formulier dient binnen de vooropgestelde rapporteertermijn geüpload te worden in deze webapplicatie. Indien na het uploaden geen ontvangstbevestiging volgt vanuit 'Robin' of indien het uploaden in 'Robin' niet lukt, dient het ingevulde bestand binnen de vooropgestelde rapporteertermijn naar ringtest@vito.be gemaild te worden, met een toelichting van de problemen bij het uploaden.

De te gebruiken eenheden staan op het formulier vermeld. Deze kunnen om praktische redenen afwijken van de geldende regelgeving, hoewel dit zoveel mogelijk zal worden vermeden.

Indien een te kwantificeren component niet aanwezig blijkt te zijn in het betreffende monster, of indien het gehalte te laag is voor kwantificering, dienen de laboratoria de rapporteergrens in te vullen die ze in routine voor dit monstertype/-volume hanteren. In de voorafgaande cel van het rekenblad dient dan een "<"-teken geplaatst te worden. De bij de ringtesten gehanteerde rapporteergrenzen moeten voldoen aan de eisen in de Vlaamse regelgeving. Dit geldt ook voor vrijwillige deelnemers.

Op het rapporteerformulier dient ook alle gevraagde informatie m.b.t. een analyseresultaat, zoals bv. de datum waarop de analyse gestart werd en het principe van de toegepaste methode, ingevuld te worden.

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

Per laboratorium wordt slechts één set resultaten verwerkt. In principe dient steeds het eerste resultaat waarvan de kwaliteitsparameters voldoen aan de door het laboratorium gestelde eisen (cfr. het geldende analysevoorschrift) te worden gerapporteerd. Er mogen geen gemiddelde waarden gerapporteerd worden indien dit niet de routinematige werkwijze is voor de desbetreffende parameter.

Voor de ringtesten / technische proef van 2025 gelden de volgende rapporteertermijnen:

Distributie	Distributiedatum	Uiterste datum voor rapportering
D2 (COALLA)	12/03/2025	26/03/2025
D3 (COALLA)	25/06/2025	NVT

2.5 Ruwe data

De volledige ruwe data moeten niet aan VITO bezorgd worden, maar wel gedurende minimaal 3 jaar in het laboratorium beschikbaar blijven (tenzij in geval van vrijwillige deelname). Na de uiterste datum voor indiening van de resultaten kan conform bijlage 10 van het VLAREL voor bepaalde parameters specifieke informatie opgevraagd worden die de laboratoria dan op korte termijn aan VITO dienen over te maken.

2.6 Verwerking en beoordeling van de resultaten van de ringtest en technische proef OMG (M)

De verwerking van de resultaten van de ringtest 'monsternamen bodem' zal gebeuren met behulp van z-scores, waarbij de statistische kengetallen gebaseerd zijn op een robuuste statistische methode (algoritme A - ISO 13528).

Het samenstellen van de dataset waarmee de statistische kengetallen berekend worden en de beoordeling van de resultaten van een laboratorium op parameterbasis zullen gebeuren volgens hoofdstuk 1 van bijlage 10 van VLAREL, met eventuele aanvullingen zoals aangekondigd uiterlijk op de distributiedatum van de ringtestmonsters. Hiervoor wordt ook verwezen naar de flowchart VITO-508-D0C-001-N, waarvan u de actuele versie kan terugvinden in de webapplicatie 'Robin' via de knop 'Flowchart dataverwerking' die zich rechtsboven in de 'Homepage' van uw labo-account bevindt.

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

Zoals in de flowchart aangegeven wordt bij de berekening van de z-scores gebruik gemaakt van een minimale relatieve standaardafwijking voor proficiency testing ($rsdp_{min}$). De gehanteerde waarden zijn opgenomen in de tabel met de aangeboden parameters op p 6 van deze informatiebundel.

De beoordeling van de technische proef voor monstername zal gebeuren overeenkomstig hoofdstuk 2 van bijlage 10 van het VLAREL.

Een uitvoerder is geslaagd voor de ringtest manuele textuurbepaling indien alle of op 1 na alle door hem gerapporteerde klassen overeenkomen met de toegewezen klassen van de aangeboden monsters. Een uitvoerder is niet geslaagd indien hij aan 2 of meerdere monsters een verkeerde klasse heeft toegewezen.

2.7 Rapportering van de verwerkte gegevens door de ringtestorganisator

VITO zal 4 à 6 weken na de einddatum voor rapportering zowel een individueel rapport (met een overzicht in pdf-format van de eigen meetwaarden en de beoordeling ervan op parameterniveau) als het algemene distributierapport in de labo-account (in 'Robin') van elk van de deelnemende laboratoria plaatsen en hen hiervan op de hoogte brengen. De webapplicatie is zodanig beveiligd dat een laboratorium enkel toegang heeft tot zijn eigen labo-account.

Conform de bepalingen van de ISO 17043 norm kan een deelnemer bezwaar aantekenen tegen de beoordeling op parameterniveau. Het gemotiveerd bezwaar dient uiterlijk 1 week na de verspreiding van het individueel rapport aan de coördinator van het ringtestschema (ringtest@vito.be) overgemaakt te worden en zal dan als klacht behandeld worden.

VITO zal een verslag opmaken van de technische proef met de vastgestelde tekortkomingen (indien van toepassing). Indien er tekortkomingen werden vastgesteld kan het laboratorium alsnog slagen voor de technische proef indien de in het verslag opgenomen tekortkomingen werden weggewerkt. De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO en aan het Departement Omgeving en zal vervolgens geëvalueerd worden.

VITO zal aan de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP) van het Departement Omgeving een kopie overmaken van de individuele rapporten van laboratoria die erkend zijn of erkend wensen te worden, met vrijgave van de naam van het betreffende laboratorium. Voor het overige worden de door de laboratoria overgemaakte resultaten en informatie confidentieel behandeld.

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

VITO handhaaft een informatieveiligheid- en privacybeleid overeenkomstig de Algemene Verordening Gegevensbescherming (GDPR). Gegevens die u VITO als (kandidaat-)deelnemer aan de ringtesten of technische proef ter beschikking heeft gesteld worden enkel gebruikt in het kader van de opdrachten van VITO als referentielaboratorium voor het Vlaamse Gewest. Desgewenst kan u zich uit ons adressenbestand laten schrappen door een e-mail, met de vraag tot schrapping, te sturen aan ringtest@vito.be.

3. INSCHRIJVINGSMODALITEITEN

Laboratoria die nog geen labo-account in 'Robin' hebben, dienen dit aan VITO te melden (ringtest@vito.be). VITO zal dan een labo-account aanmaken en voor het gebruik ervan de nodige instructies bezorgen.

Indien uw laboratorium reeds een labo-account in 'Robin' heeft, werd daarin een tabel opgeladen waarmee de inschrijving van uw laboratorium voor een aantal pakketten reeds vooraf ingevuld is. Het betreft de pakketten waarvoor u - in het kader van uw erkenning - verplicht dient deel te nemen aan de ringtest of technische proef. U dient de pakketten waarvoor u wenst deel te nemen te verifiëren en te vervolledigen. Indien uw labo niet wenst deel te nemen voor een pakket, kan u de inschrijving voor het betreffende pakket manueel verwijderen. U dient er wel rekening mee te houden dat, bij verwijdering van de inschrijving voor een pakket waarvoor uw labo erkend is, het Departement Omgeving de procedure voor het schorsen of opheffen van de erkenning voor het betreffende pakket kan starten. Indien u geen erkenning voor een bepaald pakket meer wenst, moet dit gemeld worden aan het Departement Omgeving (erkenningen.omgeving@vlaanderen.be).

Gelieve contact op te nemen met VITO indien u niet automatisch zou ingeschreven zijn voor de pakketten waarvoor uw labo erkend is.

Wij vragen u ook om de gegevens in 'Robin' na te kijken en zo nodig te actualiseren bv. niet meer relevante contactpersonen te verwijderen (bv. omwille van pensionering, uitdiensttreding, ...) en/of nieuwe contactpersonen toe te voegen. In de webapplicatie dient aangeduid te worden voor welke distributies de opgegeven contactpersonen informatie wensen te ontvangen.

Merk op dat u bij elke aanpassing die u in de webapplicatie doorvoert (bv. aanpassing persoonlijke gegevens en/of laboratoriumgegevens, indiening inschrijving, upload rapporteerbestand, ...) een bevestigingsmail vanuit 'Robin' ontvangt. In bepaalde gevallen kan er een beperkte tijd overheen gaan alvorens u deze mail ontvangt. Indien u geen mail ontvangt, dient u dit aan VITO

Omgeving/VITO ringtesten en technische proef bodembescherming COALLA 2025

(ringtest@vito.be) te melden. VITO kijkt dan na of de aanpassing effectief is doorgevoerd in de webapplicatie. VITO zal tevens proberen te achterhalen waarom u deze bevestigingsmail niet heeft ontvangen.

De inschrijving en keuze van de pakketten dienen **uiterlijk op dinsdag 11/02/2025** voltooid te zijn.

Op het ogenblik dat u een bevestigingsmail vanuit 'Robin' ontvangt is de inschrijving van uw laboratorium in orde.

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie, gelieve via e-mail (ringtest@vito.be) of telefonisch contact op te nemen met VITO: Toon De Ceuster (+32 (0)14/335905) of Arjan Taal (+32 (0)14/335429).